

Ojārs Spārītis, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents
2018. gada 17. martā

Par vizīti Krievijas Federācijas zinātniskajās institūcijās Maskavā

Pēc atgriešanās mājās no komandējuma uz Krievijas Zinātņu akadēmiju un analizējot dienesta brauciena ieguvumus, Latvijas Zinātņu akadēmijas vārdā varu pateikties Latvijas vēstniekam Maskavā Mārim Riekstiņa kungam un padomniekam Andrim Vilcāna kungam par valsts vārdā rīkotajām pārrunu iespējām dažādās visaugstākā līmeņa zinātnes administrācijas, izglītības un zinātniskās pētniecības institūcijās. Ļoti ceru, ka šī vizīte spēs paplašināt un padziļināt dažādu apstākļu dēļ pātrūkušos un deformētos zinātniskās sadarbības un pētnieciskos kontaktus.

Laikā no 26. februāra līdz 3. martam tika noorganizētas vairākas ļoti svarīgas tikšanās, kas iezīmēja Krievijas puses vadošo zinātnisko institūciju vēlēšanos atjaunot un intensificēt sadarbību ar Latvijas Zinātņu akadēmiju, augstskolām, vadošajiem zinātniskajiem institūtiem un zinātnieku kolektīviem. To apliecināja Krievijas Zinātņu akadēmijas prezidents Aleksandrs Sergejevs, Krievijas Federācijas Izglītības un zinātnes ministrijas ministra pirmā vietniece Valentīna Pereverzeva un ministra vietnieks Grigorijs Trubņikovs.

2017. gada augustā Rīgā notikušās Latvijas-Krievijas Starpvaldību komisijas ekonomiskai, zinātniski tehniskai, humanitārai un kultūras sadarbībai sēdē atbalstītā akadēmiķa Aleksandra Čubarjana iniciatīva par Latvijas un Krievijas 20. gs. vēsturnieku komisijas darba "atsaldēšanu" arī manas vizītes laikā Maskavā guva lielu ievērību un piedāvājumu atjaunot no abām pusēm pētnieku loku, iekļaujot tajā jaunās paaudzes zinātniekus, kā arī paplašināt pētāmo tēmu spektru, kas būtu saistošs abu valstu mijiedarbības izpratnei dažādos vēstures posmos un līdz šim nav ticis skarts, izmantojot abu valstu pētniecisko avotu krājumus.

Apzinoties Krievijas Federācijas zinātniskās darbības mēroga priekšrocības un tehnoloģiskās iespējas Nacionālā pētniecības centra "Kurčatova institūts" prezidents Mihails Kovaļčuks kā Latvijas zinātnes vides labs pazinējs laipni piedāvāja mūsu zinātniskajiem institūtiem un zinātnieku grupām bezmaksas pētnieciskā darba iespējas viņa vadītā institūta laboratorijās. Man bija iespēja iesniegt Kurčatova institūta vadībai Latvijas Universitātes rektora parakstīto vēstuli ar lūgumu sadarboties ar LU Ķīmiskās fizikas institūta zinātniekiem, uz ko prezidents M.Kovaļčuks atbildēja atbalstoši, iesakot sadarbībai ģeogrāfiski tuvāko institūta struktūrvienību Gatčinā pie Sanktpēterburgas. Neapšaubāmi, Kurčatova institūta un tieši tāpat arī Skolkovas Zinātnes un tehnoloģiju institūta iespējas uzņemt Latvijas pētniekus un dalīt kopējo interesi par

starptautiskas sadarbības paplašināšanu ir apsveicama un rosina izmantot šos piedāvājumus.

To veikšanai ir nepieciešams institucionalizēt mūsu zinātnisko sadarbību starpvalstu līmenī ar attiecīgiem līgumiem un līdzfinansējumu. Vēl vairāk arī tāpēc, ka visus šos gadus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas atsevišķu individuālo kontaktu un sporādisku sadarbības projektu līmenī arī dažu Latvijas zinātnisko kolektīvu sadarbība ar Krievijas zinātniekiem jau notiek. Taču tā var kļūt abpusēji izdevīgāka un ietilpīgāka, ja oficiāli paplašinātos un institucionalizētos abu valstu un arī plašākas starpvalstu ģeogrāfijas zinātniskie kontakti, kuros ir ieinteresēta arī Krievijas puse. Šādā nolūkā gan ar Krievijas Zinātņu akadēmijas, Krievijas Federācijas Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvjiem, kā arī ar Kurčatova institūta vadību tika apspriests jautājums par Krievijas un Latvijas zinātniskās sadarbības koordinācijas punkta jeb pārstāvniecības veidošanu pie Latvijas Zinātņu akadēmijas.